

הערות למושג "דעת תורה"

דרך כלל מקובל הפירוש של המושג דעת תורה שאיש שלמד וגדל בתורה ויר"ש עד כדי כך שכל כולו זהה עם התורה שלמד, דעתו בעניני דעלמא ולא דוקא בהלכה היא היא "דעת תורה", לרבות עניני מדינה ופוליטיקה וכו'.

לפי פירוש זה דעת תורה הינה דעה חד-משמעית שאסור לחלוק עליה, ולמעשה יש בזה משום נימוק להבעת דעות דוגמטיות ואולי גם לשיטת infallibility.

אולם נראה שאמנם יש ערך רב ואמיתי למושג של אישיות תורנית שספג רוחה של תורה עד כדי כך שיש בה כאילו "דעת תורה". אבל המסקנא שלפיכך דעת תורה זו היא חד-משמעית ואסור לתהות או לחקור עליה בטעות יסודה, והטעות היא השיטה שכאילו ההלכה עצמה כל שיפוטיה הם חד-משמעיים. כבר הוכחתי לדעת במאמרי ב *Cardozo Law Review* שדיני התורה לפי ההלכה אינם חד-משמעיים, ופסיקת התורה אינה מוניסטית אלא פלוראליסטית, ע"ש. ולפי זה, יש אמנם מקום למושג "דעת תורה" אבל רק במובן פלוראליסטי, דהיינו שהדעה שמביעה האישיות התורנית הזאת היא דעת תורה אבל לא היחידה, ואמנם אפשר שגם הדעה הנגדית וההפוכה היא דעת תורה בחינת "אלו ואלו דברי א"ח", כלומר דעת תורה היא *a view of Torah* אבל לא *the view of Torah*; "דעת תורה" לפירוש זה היא דעה אבסורוטית אבל לא דוגמטית.